

V Ljubljani, 25. februarja 2026.

Glosina vprašanja političnim strankam/listam, ki kandidirajo na 11. volitvah v Državni zbor Republike Slovenije

Spoštovani,

v Sindikatu kulture in narave Slovenije Glosa smo tudi tokrat pred parlamentarnimi volitvami dolžni javno in neposredno povprašati politične stranke, kakšno državo nameravajo soustvarjati v prihodnjem mandatu in kakšen položaj v tej državi namenjajo zaposlenim in drugim delavcem v kulturi, varstvu narave, medijih ter širšem javnem sektorju.

V preteklem mandatu je bila sprejeta ureditev položaja samozaposlenih v kulturi, kar štejemo za pomemben korak. A hkrati se je na področju plačnega sistema odprlo novo, resno vprašanje, ki ga ni več moč obravnavati kot tehnično podrobnost, marveč kot sistemski zaplet.

Trenutna minimalna plača je že na ravni približno sedmega plačnega razreda na plačni lestvici javnega sektorja. Ob slehernem njenem dvigu se spodnji del plačne lestvice ponovno stisne. Poklici z različno zahtevnostjo, odgovornostjo in izobrazbo so znova zbrani v istem plačnem pasu. Razlike med delovnimi mesti, ki bi morale biti jasno diferencirane, se brišejo. Plačna lestvica se kompresira, razmerje med najnižjo in najvišjo plačo v javnem sektorju se zmanjšuje, motivacijski učinek sistema slabí.

Ob plačni reformi javnega sektorja, ki se je začela udejanjati pred dobrim letom, je bila odprava plačnih razredov pod minimalno plačo ena prvih skupnih zahtev – vlade in sindikatov. Danes se soočamo s paradoksom: formalno so bili ti razredi odpravljeni, dejansko pa se je problem zaradi dinamike minimalne plače vrnil skozi zadnja vrata. Zato vas sprašujemo jasno in brez olepševanja:

Ali razumete dvig minimalne plače kot izoliran socialni korektiv ali kot element, ki mora biti sistemsko integriran v celotni plačni model javnega sektorja?

Ali boste ob vsakem dvigu minimalne plače avtomatično prilagodili celotno plačno lestvico?

Kakšno razmerje med najnižjo in najvišjo plačo v javnem sektorju se vam zdi dolgoročno vzdržno in pravično? Prosimo za konkretno številko, ne za načelno izjavo.

V kakšnem roku boste odpravili kompresijo, ki je v tem mandatu ponovno nastala? Odgovor, da je minimalna plača socialno nujna, ni dovolj. To razumemo. Vprašanje je, ali imate sistemsko rešitev ali pa boste prihodnji mandat znova upravljali z občasnimi popravki, ki ustvarjajo nove anomalije.

Na področju samozaposlenih v kulturi je bila uredba sprejeta. Vendar vprašanje ostaja: ali trenutna ureditev zagotavlja dolgoročno socialno varnost ali zgolj začasno stabilizacijo? Kako boste uredili bolniško varnost, pokojninsko prihodnost in kreditno sposobnost teh ljudi? Ali podpirate minimalni dohodkovni standard, ki bi preprečil zdrs pod prag dostojnega življenja?

Digitalno okolje odpira dodatna tveganja. Slovenska avtorska dela se uporabljajo za treniranje sistemov umetne inteligence brez jasnih pravil in brez nadomestil. Kako boste zaščitili ustvarjalce pred nepooblaščenno uporabo njihovih del? Ali podpirate obvezno nadomestilo za uporabo avtorskih del pri treniranju umetne inteligence? Kako boste zagotovili, da slovenski jezik v digitalnem prostoru ne postane obrobna kategorija?

Kultura in varstvo narave nista proračunska okraska, temveč javno dobro. Kolikšen delež BDP ste pripravljeni nameniti tema področjema? Prosimo za jasno številčno zavezo.

Ali podpirate večletno programsko financiranje javnih zavodov, ki bi jim omogočilo stabilnost namesto stalne odvisnosti od letnih negotovosti?

Pričakujemo tudi jasno stališče o socialnem dialogu. Ali boste sindikate dejansko vključili v pripravo zakonodaje, ki posega v položaj delavstva, ali bo dialog ponovno formalnost brez realnega vpliva?

Kako boste zagotovili strokovno in nepolitično kadrovanje v javnih institucijah?

In, nenazadnje, kako boste reševali stanovanjsko vprašanje mladih kulturnih in naravovarstvenih delavcev ter drugih zaposlenih v javnem sektorju in širše? Brez dostopnih stanovanj ni stabilne družbe, ampak grozeča prekarna prihodnost.

Naša vprašanja niso retorična. So posledica konkretnih izkušenj iz tega mandata. Plačni sistem brez jasnih razmerij ne more biti dolgoročno stabilen. Socialni korektivi brez sistemske integracije ustvarjajo nove napetosti. Digitalna ekonomija brez zaščite avtorskega dela pomeni prenos vrednosti od ustvarjalcev k platformam.

Prosimo za jasne, konkretne in časovno opredeljene odgovore do 16. marca 2026. Odgovore bomo v celoti in brez uredniških posegov javno objavili.

Pričakujemo resne zaveze, ne splošnih načel. Od vas bo odvisno, ali bo prihodnji mandat pomenil stabilizacijo sistema ali nadaljevanje cikla parcialnih popravkov.

Spoštljivo vas pozdravljamo in vam vse dobro privoščimo.

V imenu glavnega odbora
Sindikata Glosa
predsednik Mitja Šuštar